

4. Структурні зміни та економічний розвиток України / В. М. Геєць, Л. В. Шинкарук, Т. І. Артёмова та ін. ; за ред. Л. В. Шинкарука. – К., 2011. – 696 с

РЕСЛЕР МАРИНА ВАСИЛІВНА,
д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку
і оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Трансформаційні зрушення, які відбуваються у світовій економіці, обумовлюють необхідність створення сприятливих умов для інноваційного розвитку. Реалізація інноваційної моделі розвитку України передбачає необхідність ефективного використання різних форм інтеграції у глобальний освітній простір вітчизняних навчальних закладів.

Динамічна зміна технологій, розвиток інформаційного суспільства вимагають забезпечення відповідного рівня вищої освіти в Україні, що визначається, насамперед, якістю освітніх послуг та системою ефективного менеджменту як окремих вищих навчальних закладів, так і системи освіти в цілому.

На основі проведеного аналізу фахової економічної літератури варто зазначити, що, розглядаючи різні аспекти діяльності ВНЗ, науковці приділяють увагу факторам, які впливають на об'єкт їхнього дослідження.

Так, В. О. Зінченко вивчаючи вплив зовнішнього середовища на діяльність вищих навчальних закладів доводить необхідність виділення в діяльності суб'єктів господарювання, у тому числі і ВНЗ, п'ять ієрархічних інфраструктур і відповідного до них зовнішнього середовища, а саме: міжнародну, загальнодержавну, регіональну, обласну та місцеву [1, с. 31].

До основних факторів макросередовища Р. Фатхутдінов відносить економічні, політичні, соціокультурні, науково-технологічні, природно-кліматичні, демографічні тощо. Погоджуючись із науковцем, вважаємо, що ці основні фактори безумовно мають вплив і взаємопов'язані із діяльністю ВНЗ [2, с. 221].

Найменш впливовими є: швидкість реагування на зміни запитів споживачів, спектр освітніх послуг, престиж спеціальностей, фінансова забезпеченість та внутрішньокорпоративне середовище [3, с. 40].

Що стосується питання інноваційного розвитку ВНЗ, то у ході дослідження В. Є. Сафонова визначила фактори, що справляють негативний вплив на розвиток інноваційного потенціалу вищої школи: низька інвестиційна й інноваційна активність в освоєнні нових наукомістких технологій, відсутність навичок комерціалізації науково-технічних розробок; зниження престижу науки, старіння наукових і науково-педагогічних кадрів; відтік кваліфікованих наукових і науково-педагогічних кадрів у комерційні структури і за кордон; погіршення матеріально-технічної бази освіти й науки та ін. Ці чинники знижують масштаби проведення науково-дослідних робіт, послабляють зв'язки вищих навчальних закладів та наукових установ системи освіти з промисловістю, соціальною сферою країни, галузевою й академічною наукою тощо [4]. Ми вважаємо, що запропонований перелік факторів потребує систематизації та виділення груп зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на інноваційну діяльність ВНЗ. Крім того неврахованим є фактор відсутності державного фінансування на запровадження інновацій.

Г. П. Клімова до внутрішніх факторів, що сприятливо та стимулююче впливають на становлення інноваційного клімату ВНЗ, відносить: високу кваліфікацію професорсько-викладацького складу; багаті традиції ВНЗ в галузі організації освітнього процесу, спортивні і культурні досягнення; наявність затребуваних напрямів підготовки кадрів; розвинена структура освіти після закінчення ВНЗ: докторантура, аспірантура, пошукацтво, дисертаційні ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій; розгалужена мережа філіалів; наявність потенціалу додаткової професійної освіти; наявність баз практики студентів; надання вищим навчальним закладом допомоги в працевлаштуванні випускників; наявність монографій, навчальних посібників і науково-методичних розробок, що друкуються за ініціативою власне викладачів; тенденції зі зростання обсягів НДР та ін. [5].

Інноваційна спрямованість модернізації вищої освіти значною мірою зумовлюється різноманітними факторами зовнішнього соціокультурного середовища. Серед них: політичні (наявність цільового держзамовлення на розробку і реалізацію державної програми в галузі молодіжної політики); економічні (кризові явища в економіці); демографічні (падіння народжуваності, криза родини та ін.); культурно-моральні (моральна деградація, зниження рівня загальної культури й освіченості молоді); зростання значущості вищої освіти у світі; наявність конкурентів на освітньому ринку. Указані фактори у своїй сукупності детермінують формування інноваційного клімату в конкретному ВНЗ [6, 7]. Ми вважаємо, що запропонований перелік факторів потребує систематизації та уточнення, оскільки перелік факторів є надто громіздким, що не сприяє практичному використанні у процесі прийняття управлінських рішень.

Отже, в економічній фаховій літературі фактори, які здійснюють вплив на інноваційну активність ВНЗ класифікують за такими ознаками:

- за характером результативності впливу (стимулюючі, стримуючі);
- за рівнем економічного впливу (зовнішні, внутрішні).

Таким чином, під час розробки та реалізації стратегії управління інноваційним розвитком вищого навчального закладу доцільно враховувати вплив внутрішніх та зовнішніх факторів, що, безперечно, дасть змогу, зважаючи на тенденції та перспективи розвитку економіки країни в цілому та освіти зокрема, потреби суспільства, держави в освіті та освічених громадянах, розробляти реалістичну концепцію розвитку вищих навчальних закладів.

Список використаної літератури:

1. Зінченко В. О. Вплив зовнішнього середовища на діяльність вищих навчальних закладів Луганської області / В. О. Зінченко // Економічний вісник Донбасу. – 2008. – № 4(14). – С. 30–33.
2. Малихіна Я. А. Вплив факторів зовнішнього середовища на діяльність ВНЗ / Я. А. Малихіна // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія. – 2013. – Вип. 39(3). – С. 221–227.
3. Царенко І. О. Фактори конкурентоспроможності вищої освіти / І. О.

Царенко // Фактори впливу на формування та розвиток фінансової системи України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 28–29 листопада 2014 р.). – Львів, 2014. – Ч. 3. – С. 38–41.

4. Сафонова В. Є. Освітній ресурс формування інноваційної економіки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук : 08.01.01 / В. Є. Сафонова ; Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. – Київ, 2012. – 44 с.

5. Клімова Г. П. Інноваційний розвиток вищої освіти України: методологічний аспект аналізу [Електронний ресурс] / Г. П. Клімова // Право та інноваційне суспільство. – 2013. – № 1. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pric_2013_1_10.

6. Клімова Г. П. Формування інноваційного клімату у ВНЗ / Г. П. Клімова // Право та інновації. – 2013. – № 4. – С. 54–64.

7. Кожем'якіна С. М. Інноваційна діяльність вищих навчальних закладів України: макроекономічна оцінка [Електронний ресурс] / С. М. Кожем'якіна // Ефективна економіка. – 2016. – № 6. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5019>.

СТЕГНЕЙ МАРІАННА ІВАНІВНА

доктор економічних наук, професор,
Мукачівський державний університет

РАБОТІН ЮРІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ

ст. викладач кафедри економічної теорії
та фінансово-економічної безпеки,

Одеська національна академія харчових технологій

АРХАНГЕЛЬСЬКА АННА-МАРІЯ ІГОРІВНА

студент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ІННОВАЦІЙНЕ ОНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Соціалізація структурних перетворень є важливою ознакою соціально-економічного розвитку регіонів європейських країн. Позитивний вплив на соціально-економічний розвиток окремих регіонів у ЄС досягається за рахунок

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>